

in časopis
izhaja vsaki
četrtak, in se
probi u zalogi
za celo leto po
2 fr.; za pol
leta po 1 fr.
srebra.

SLOVENSKA

Č B E L A,

berilo za obudo in omiko
slovenskega duha.

Po pošti po-
slan velja za
celo leto 2 fr.
40 kr. za pol
leta 1 fr. 20
kr. sreb. Na-
ročbino pri-
jemlje zalo-
žnik.

List. 9.

U Celju 28. Svečana

1850.

Posvečeno bodi tvoje imè.

Oda iz „Visoke pesmi“ Koseskiga.

Zadonite združeni svetovi,
Vse danice, zvezde vse višin,
Zemlje toki, morskih rek valovi,
Zraka piš, kreposti globočin!
Zadonite trombe kerubimske,
Harpe svete korov angelskih,
Zadonite pesmi serafimske:
Hosiana bitju bitij vsih!

Sveto, sveto, sveto vedno bodi
• Tvoje imè pravice silni Bog!
Na kolena zemlje vsi narodi,
Pojte „Sveto, Sveto, sveto“ krog!
Sveto imè neskončniga spomina,
• De častim te vredno, daj, o daj!
• Posvečeno v duhu tvôga sina
Bodi tu in tam in vekomaj!

Ko se cvetje krasne tulipane
Letnih ur iz popja zableši;

Ko svetlost prikazni še neznano
 Nočni mrak obnebja preleti ;
 Ko po zraku zime jasno studno
 Tisučerno zvezdic blesketá ,
 Se zavzame človek zgodbe čudne,
 Serce mu stermenja duh navdá.

To pa je o blesku tvoje slave ,
 Kar ob soncu žar večerni je ;
 Iz odsvita večne luči prave
 Le utrinka blede iskrice.
 In stermenje tebi zaderžali ,
 Pozabili tvojo slavo bi ?
 Bi češenja tebi ne skazali ,
 Ki te luči živo jedro si ?

Ko posvetni bliža se visosti ,
 Ki kot on je v djanju sanj in prah ,
 Čut obide lastne ga slabosti ,
 Neželjen mu šine v žile strah.
 Se ponižno močnimu priklanja ,
 V blesku kron mu serce trepetá ,
 Se za čast posilnika poganja ,
 Ki mu ljud za nohtam smet veljá.

In bi tebi slave ne zapeli ,
 Ki si vse visosti kralj in car ;
 Tebi , ki si oče zemlji celi ,
 Vsim stvarem , zvezdišu vsim vladar ?
 Ki , ko stresesh rob obleke svoje
 Vse to svitle sonca otamniš ;
 In če mignesh novih svetov roje
 Iz kaosa vihrati storiš.

Sveto bitje ! Živi Bog ljubezni
 Tebi samo čast in slava gré ;
 Posvečeno v strahu in bojezni ,
 Posvečeno bodi tvoje imé !

Tebi le spodobi se češenje,
 Tebi gró de glasno vsih strani
 Te žival neskončno mergolenje,
 De te duh in praha sin časti.

Zadonite vsi tedaj svetovi,
 Vse danice, zvezde vse višin,
 Zemlje toki, morskih rek valovi,
 Zraka piš, kreposti globočin;
 Zadonite trombe kerubimske,
 Harpe zvete ves nebeški raj,
 Zadonite pesmi serafimske:
 Sveto, Sveto, Sveto vekomaj! Ncvice.

Nekaj za omiko Slovincov.

♦♦ Slovensko slovstvo toliko napreduje da je vseslje.

Ako pred 15 letami ni bilo skoraj še družih slovenskih bukev, kakor nekoliko molitevskih, imamo zdaj že mnogo slovenskih bukev za poduk in za kratek čas. Veliko več novih bukev nam pa še iskreni slovenski pisateli obetajo. — Pa ako bi še toliko dobrih in koristnih bukev imeli, one ne bodo naš narod omikale, ako jih Slovenci ne beró. Narveči zadržek, da kmeti bukve ne berejo, je pa ta, da oni bukve kupiti ne vejo in ne morejo.

Tej reči se ne da ležej pomagati, kakor če se per farih bukvarnice perpravijo, iz katirih otroci in odraseni koristne bukve za preberati dobavljajo.

Kako lahko se taka bukvarnica vtemeli, naj sledeče pričuje.

Leta 1845 so se v Celi po izgledu nemških šol slovenske nedelske šole s trem klasami osnovale. Veliko ukaželnih otrok je začelo te šole obiskati, tako de je v letu 1846 — njih število 270 bilo. Tolika ukaželjnost slovenske mladine je pa tudi misel

sprožla, slovensko bukvarnico v Celi vtemeliti, da bi otroci in odraseni tudi doma svoj uk imeli. Kakor hitro se je to po fari razvedlo, tak so fanti in dekleta v kratkim času 67 fl. 21 kr. srebra zložili, s' katirimi so se prve slovenske bukve nakupile. Prav s' veseljam preberajo zdaj otroci in odraseni te bukve ino še vsako leto nekaj krajcerjov zlagajo, da se nove bukve in novine proti kupujejo. Tako se celska farna bukvarnica od leta do leta množi, in ima zdaj že čes 300 knjig.

Pa ne le samo v Celi, ompak tudi po več drugih farah okol Cela imajo svoje bukvarnice, katire veliko za omiko Slovincov perpomorejo.

Alj bi ne bilo dobro, da bi povsod po Slovenskim duhovni ino drugi prijatelji našiga naroda take bukvarnice vtemelili ?*)

Močen kovač.

Slovenska pravlica.

Neka mati je svojemu sinu dvajset let sesati dajala. Ko je pri takem živežu prav zernast in čohast korenjak postal, se je išel kovaškega učiti. U treh letah se je svojega rokodelstva, katerega bi se bil imel šest let učiti, popolno izučil, kar je njegovemu mojstru tako dopadlo, da mu je na voljo pustil, naj si zato kako nagrado (dar) od njega izgovori. Korenjak si izgovori železno palico, katero mu mojster iz sto funtov železa izdelaja; pa še mu je bila prelehka, zatorej mu jo prenapravi in ji še 50 funtov železa dostavi. S toj palčico jo korenjak odrine po sveti in pride do nekega mlina, ker je mlinar kamnje u zrak metal. Kovač ga ogovori: „ako hočeš s manoj, ti ne bo žal.“ Mlinar, ki se je bil že

*) Ravno smo zvedli, da se u Brežcah tudi taka bukvarnica napravlja. U.

naveličal kamnje u zrak lučati, se mu kar pridruži, ker gresta dalje po svetu.

Ne dolgo, prideta do nekega gojzda, kjer pušavnika smreke pipati in črvičke za svoj živež iskati najdeta. Kovač ga kar ogovori in vabi, da bi se njima pridružil. Pušavnik svoje delo pusti, in se kar njima pridruži. Dokler tako po sveti hodijo, pridejo do nekega obsedanega grada. Gladni in lačni grejo noter in najdejo vse mize lepo pokrite, in samih izbranih jedi na njih, s katerimi so si svoje prazne želodce prav po volji popravili. Ker so pa u gradu več pušk najšli, sta njih dva, kovač in mlinar na lov išla, pušavnik pak je moral za kosilo sberbeti.

Naročila sta mu, da naj plahto zunaj grada na drevo obesi, kadar bo kosilo gotovo. Ko pušavnik kosilo pripravi, nese plahto na drevo obešat, pa na pragu ga sreča ubožec, ki ga juhe (župe) in mesa prosi. Pušavnik mu kar postreže. Ubožec juho hitro posereče, meso pa tako dolgo liže in obrača, da mu pod mizo pade. Zaproši tedaj pušavnika, da bi mu ga on pobral, ker se sam ne more pripogniti. Ko se pušavnik pripogne, da bi meso pobral, mu skoči ubožec na herbet, ter ga tako neusmileno preteple, da se je komaj gibal. Kadar kovač in mlinar domó prideta ga pokregata, zakaj da plahte ni na drevo obesil, kakor je bilo izgovorjeno. Pušavnik pak se izgovarja, da ga je omotica tako popadla bila, da ni mogel na drevo. Drugi dan ostane mlinar doma, kateremu se je ravno taka godila. Tretji dan je kovač doma ostval. Ko je bil kosilo že pripravil, hoče pert na drevo uesti, pa ubožec sopet pride in ga prosi juhe in mesa, kar mu kovač brez odlaganja podeli. Ko je tudi zdaj meso pod mizo spravil in kovača prosil, da bi mu ga pobral, zgrabi kovač svojo palco in ga s njo tako premlati, da je komaj še živ pod neko podnico, ki se je sama od sebe odperla, izbežal.

Kadar njegova tovarša damó prideta, ga k~~o~~ prašata, kako se mu je kaj godilo. Po kosilu preš~~e~~jo ves grad pa ne najdejo nobenih stop (Stiege) u spodnje sobe (Zimmer). Kovač vzame toraj konoplenc (Strick) po katerim se hoče ravno skoz tisto luknjo dol spustiti, skoz katero je ubožec izbežal. Izgovori si pa, da ga naj tovarša nazaj gor potegneta, kadar bo s konopljencem potresel. Kadar do tal pride, vidi tri sobe zaporedoma. U vsaki zagleda prav lepo gospodično s gospodam. Kovač prvemu kar zapove, da mu gospodično naj dobrovoljno odstopi, ako ne, bo huda za njega. Gospod mu jo da, in kovač jo kar po konopljencu da gor potegniti. Pa ta mu še ni bila zadosti, temveč hoče še une dve imeti.

Kadar stopi u drugo in tretjo sobo, vidi, da so te gospodične še lepše, in jih terja od gospodov za sebe; pa ta gospoda sta se branila mu svoje gospodične dati. Ko se s kovačem nek čas prepirajo, prileze tudi tisti ubožec ves polaman, in jim svetje naj mu jih dobrovoljno izročijo, drugač bo za nje huda. Ko so gospodične gor potegujene bile, sta se mlinar in pušavnik prepirala, ktera bi ktereга žena bila. Ker sta se pa bala, da jima kovač nobene dati ne bo hotel, kadar bi nazaj prišel, sta konopljenc dol spustila, da bi kovač nazaj ne mogel priti. Kovač to viditi, gre k gospodom in se jim zagrozi, da jih bo vse potolkel, ako ga vun ne izpeljajo.

Eden gospodov mu pravi: „ako hočeš od tod nazaj na zemljo priti, si moraš tri mlade šibice urezati in s njimi po peči usekati.“ Kovač pa zapove gospodu, da mora to on sam storiti. Kadar njegova tovarša zagledata, da kovač pride, mu pustita vse tri gospodične in vzameta petè za ramo. Kovač je vse tri gospodične rešil, vzame eno za ženo, druge dve pak za služavnice obderži.

Čez veliko let prideta mlinar in pušavnik preblečena piskre ponujat. Barata kuharico, ako kaj niskrov kupiti hoče? ona pak jih k gospodu pošlje. Gospod jih spoznavši, jim tako peté nabrusi, da skoro vrat nista najti mogla, skoz katere sta u grad bila prišla. Kovač je ostal do smerti posestnik grada, u katerem se mu je prav dobro godlo.

Štefan Goličnik.

Kratkočasnice.

Kadar je predlansko leto ž...ska grašina svojim kmetom še tlako vказovala, dokler je podrugod že nihče več ni delati hotel, gre njih nekoliko k železnici, in modrejši med njimi zleze na enega stožirjev, po katerih so daljopisne žice (Draht) za železnicoj do Dunaja napeljane, nastavi usta na žico in vpije na ves glas: „Svetli cesar! povejte nam, če je tla ka preč.“ Potem nastavi uho na žico, da bi odgovor zaslišal; ker pak nobenega odgovorja ne zasliši, poreče: „Mende so se kam odpeljali.“

Ko je Cesar Jožef II. po Horvaškim potoval, pride tudi u ves blizo Varaždina. Tam zagleda iz med množine ljudi, ki so vkup priderli Njega vidit, velikiga možá, ktir je čes glave vsih molil. Pomi-ga mu, ter ga vpraša: „Kdo ste?“ — „Župan te vasi.“ — „Koliko čevlev imate?“ (namreč velikote, je Jožef menil). „Dvoje, milostlivi Gospod, in par škornjev,“ odgovori kmet. Cesar se nasmeja rekoč: „Na vam 3 zlate, kupite si še par pantofelnov.“

J. Š.

Nabera slovenskih besed in izrazov.

- Ubosti, si kaj v glavo, *sich etwas in den Kopf setzen*; — v serce, *sich zu Gemüthe führen*.
- Used, a, *verschlagene Winde*.
- Vès, a, *Dachgerüst*.
- Vreme, ti je se jokati, smejati, *du hast Ursache zu weinen, lachen*.
- Vilišen, šna, o, (von villa?) *abergläubisch*; vilišnost, *Aberglaube*.
- Vilanka, *die Meise*.
- Veter, presijan, *feiner, durchdringender Wind*.
- Voditi klobase, meso, *Würste, Fleisch selchen*.
- Vstatiti se, *stätig werden*.
- Vžaliti se komu kaj, *ein Herzenleid bekommen*.
- Zacohāti, *mit Schmutzstellen besauen*.
- Zakertiti koga, *einen zu etwas streng auffordern*.
- Zaležati, (verb. neut.) nič ne zaleže, *es gibt nichts aus*.
- Zaplotnik, *Zaunheld, ein Geheimthuer*.
- Zaklep, *Sperre, Schloss*.
- Zavezati se, (verb. neut.) n. p. korun se je zavezal, *die Erdäpfel haben angefangen Knollen zu bekommen*.
- Zaviditi se komu kaj, *einem etwas dünken*.
- Zmlinčiti, *platt- flachdrücken, oder machen*.
- Zona = pleva.
- Zamestiti = Zamestvatisi, *Repressalien nehmen*.
- Zetica, f. Zetič, m. *Täuf- ling, (von den Pathen also genannt)*.
- Zvod, *ein Hebel; Pelikan, ein Instrument zum Zahn ausheben*.
- Žlabotati, *plump reden*.
- Žlahta (merzla), *ferne Verwandtschaft*.
- Žöve, f. pl. *Skropheln*.
- Županec, *ein lederner Fleck*.
- Župančiti, *mit ledernen Flecken besetzen*.

Naznavilo.

Ako bi kdo prvi in drugi tečaj „Kmet. Novic“, prvi in drugi tečaj „Zgodnje Danice“ po primerni ceni prodati, alj po za druge bukve zameniti hotel, naj blagovoli po frankiranem pismu uredništvu tega lista na znanje dati.

Odgovorni urednik J. Drobnič. Natiskar in založnik J. K. Jeretin.